

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Porevizijsko poročilo

Popravljalni ukrepi pri reviziji sistema priznavanja,
odmere in izplačila izjemnih pokojnin

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Porevizijsko poročilo

Popravljalni ukrepi pri reviziji sistema priznavanja,
odmere, in izplačila izjemnih pokojnin

1. UVOD

V revizijskem poročilu o sistemu priznavanja, odmere in izplačila izjemnih pokojnin št. 1214-4/2009/231 z dne 7. 12. 2010 (v nadaljevanju: revizijsko poročilo) je Računsko sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) izreklo mnenje, da poslovanje revidirancev Ministrstva za kulturo, Ministrstva za šolstvo in šport, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada), Ministrstva za delo družino in socialne zadeve (v nadaljevanju: MDDSZ) ter Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ) pri zagotavljanju enakopravne obravnave oseb v okviru sistema priznanja, odmere in izplačila izjemnih pokojnin v obdobju od 1. 1. 1998 do 10. 8. 2010 ni bilo uspešno.

Ker vse razkrite nesmotrnosti oziroma nepravilnosti, predstavljene v revizijskem poročilu, niso bile odpravljene med revizijo, je računsko sodišče od vlade, MDDSZ in ZPIZ zahtevalo predložitev odzivnega poročila.

Vlada je v predpisanem roku 90 dni računskemu sodišču predložila odzivno poročilo¹. V odzivnem poročilu, ki ga je s podpisom in pečatom potrdila odgovorna oseba mag. Helena Kamnar, generalna sekretarka vlade, so predstavljeni popravljalni ukrepi.

ZPIZ je v predpisanem roku 90 dni računskemu sodišču predložil odzivno poročilo². V odzivnem poročilu, ki ga je s podpisom in pečatom potrdila odgovorna oseba Marijan Papež, generalni direktor, so predstavljeni popravljalni ukrepi.

MDDSZ je v predpisanem roku 90 dni računskemu sodišču predložilo odzivno poročilo³. V odzivnem poročilu, ki ga je s podpisom in pečatom potrdila odgovorna oseba dr. Ivan Svetlik, minister, so predstavljeni popravljalni ukrepi.

V porevizijskem postopku smo pregledali odzivna poročila ter preizkusili verodostojnost in zadovoljivost izkazanih popravljalnih ukrepov.

V tem poročilu:

- predstavljamo nepravilnosti in nesmotrnosti, ki so bile razkrite v revizijskem poročilu in so zahtevale ukrepanje;
- povzemamo popravljalne ukrepe in
- izrekamo mnenje o zadovoljivosti popravljalnih ukrepov.

¹ Št. 00602-9/2009/33 z dne 3. 3. 2011.

² Št. 972-1/2011-1000 z dne 7. 3. 2011.

³ Št. 060-15/2009/21 z dne 2. 3. 2011.

2. NEPRAVILNOSTI IN NESMOTRNOSTI TER POPRAVLJALNI UKREPI

V nadaljevanju so predstavljeni popravljalni ukrepi po posameznih revidirancih.

2.1 Popravljalni ukrepi Vlade Republike Slovenije

2.1.1 Dokončanje začetih upravnih postopkov

2.1.1.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotrnosti

V reviziji smo ugotovili, da je vlada v obdobju od 1. 1. 1998 do 10. 8. 2010 (v nadaljevanju: obdobje, na katero se nanaša revizija) v obravnavo prejela 161 predlogov⁴ za dodelitev izjemne pokojnine. Pri tem:

- je v 16 primerih prejela predlog ministrstva, vendar ni izdala odločbe ali sklepa;
- v dveh primerih ni izdala upravnega akta, ker je v enem primeru posameznik preminil med postopkom, v drugem pa je vlada Ministrstvo za kulturo z dopisom obvestila, da ne bo izdala odločbe o izjemni družinski pokojnini, saj mora po splošnih predpisih ZPIZ po pokojnem prejemniku izjemne pokojnine sam odmeriti izjemno družinsko pokojnino (v nobenem od dveh primerov vlada postopka ni končala z izdajo odločbe ali sklepa).

Računsko sodišče je zato vladi naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je zaključila vse postopke priznanja in odmere izjemne pokojnine, ki jih je prejela v obravnavo, in pri tem izdala ustrezen posamičen upravni akt, oziroma poročati o razlogih, zaradi katerih postopkov ni mogla zaključiti.

2.1.1.b Izkazani popravljalni ukrepi

Vlada je v odzivnem poročilu navedla, da sta ji Ministrstvo za kulturo (25. 2. 2011) in Ministrstvo za šolstvo in šport (28. 2. 2011) ponovno poslali predloge sklepov o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine za pobude, ki sta jih ministrstvi prejeli v obdobju od zadnjega odločanja o izjemnih pokojninah na vladi⁵. Vlada tudi navaja, da bo o predlogih odločala v skladu s prehodnimi določbami novega Zakona

⁴ V to številko ni bilo všteti sedem predlogov Ministrstva za kulturo in deset predlogov Ministrstva za šolstvo in šport, ki sta jih ministrstvi v letu 2009 posredovali vladi in jih kasneje iz vladne obravnave umaknili.

⁵ V reviziji smo ugotovili, da je vlada zadnjič priznala in odmerila izjemne pokojnine 22. 5. 2008.

o doživljenjski renti za izjemne dosežke na področju kulture, raziskovalno-razvojne dejavnosti in športa, ki je v vladnem postopku⁶.

2.1.1.c Ocena popravljalnih ukrepov

Izkazani popravljalni ukrepi *niso zadovoljivi*.

Vlada v odzivnem poročilu ni izkazala, da je zaključila postopke priznanja in odmere izjemne pokojnine, ki jih je prejela v obravnavo v obdobju, na katero se nanaša revizija, in pri tem izdala ustrezen posamičen upravni akt tudi za manjkajočih 18 primerov. Vlada tudi ni poročala o razlogih, zaradi katerih postopkov ni mogla zaključiti, temveč je le navedla, da bo pobude, ki jih je prejela konec februarja 2011 – na te se zahteva za izvedbo ukrepov ne nanaša –, obravnavala po novem zakonu, ki še ni sprejet.

2.1.2 Objava neobjavljenih odločb

2.1.2.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotrnosti

V reviziji smo ugotovili, da vlada v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni spoštovala drugega odstavka 3. člena Zakona o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine osebam, ki imajo posebne zasluge⁷ (v nadaljevanju: ZIPO), saj v Uradnem listu Republike Slovenije (v nadaljevanju: Uradni list RS) ni objavila odločb za vse, ki jim je priznala in odmerila izjemno pokojnino, temveč je za večino objavila le sklep, ki pa ne vsebuje vseh obveznih sestavin odločbe, ki jih zahtevajo določbe Zakona o splošnem upravnem postopku⁸ (v nadaljevanju: ZUP).

Računsko sodišče je zato vladi naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je v Uradnem listu RS objavila odločbe o dodelitvi izjemne pokojnine v petih postopkih, kjer je priznala pravico do izjemne pokojnine z odločbo, a v Uradnem listu RS ni objavila vsaj svojega sklepa, kot je storila v preostalih 119 postopkih.

2.1.2.b Izkazani popravljalni ukrepi

Vlada je v odzivnem poročilu navedla, da je na seji 3. 3. 2011 sprejela ugotovitveni sklep v zvezi z izjemnim priznanjem in odmero družinskih in starostih pokojnih v petih postopkih, v katerih je v preteklosti priznala pravico do izjemne pokojnine z odločbo, v Uradnem listu RS pa sklepa o tem ni objavila. V ugotovitvenem sklepu je navedla, da so bile posameznikom izdane odločbe o izjemnem priznanju in odmeri, in sklep poslala v objavo v Uradni list RS.

Računsko sodišče je ugotovilo, da je bil omenjeni sklep v Uradnem listu RS objavljen 4. 3. 2011. Iz objave ugotovitvenega sklepa vlade so razvidni naslednji podatki:

- ime in priimek prejemnika oziroma prejemnikov izjemne pokojnine, pri priznanju izjemne pokojnine družinskim članom pa tudi ime in priimek pokojne osebe, ki je izkazala posebne zasluge;
- področje, na katerem je oseba izkazala posebne zasluge (kultura oziroma šport);

⁶ Predlog zakona je pripravilo Ministrstvo za kulturo in ga 4. 3. 2011 posredovalo v medresorsko usklajevanje.

⁷ Uradni list SRS, št. 18/74 in Uradni list RS-stari, št. 14/90.

⁸ Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, 126/07, 65/08, 8/10.

- datum priznanja pravice do izjemne pokojnine;
- znesek odmerjene izjemne pokojnine (kot delež od najvišje pokojnine za polno pokojninsko dobo);
- številko in datum odločbe;
- organ, ki je odločbo izdal (vlada ali Komisija Vlade Republike Slovenije za kadrovske in administrativne zadeve).

2.1.2.c Ocena popravljanih ukrepov

Izkazani popravljani ukrepi so *delno zadovoljivi*.

Drugi odstavek 3. člena ZIPO zahteva, da se odločba o izjemnem priznanju in odmeri starostne oziroma družinske pokojnine objavi v Uradnem listu RS, zato je tudi računsko sodišče vladi naložilo, da mora v omenjenih petih postopkih objaviti odločbe o dodelitvi izjemne pokojnine. Vlada ni v celoti izpolnila zahteve računskega sodišča, saj v Uradnem listu RS ni objavila odločb, temveč le sklep, ki povzema nekatere elemente odločb, medtem ko drugih, kot na primer obrazložitve, ne vsebuje. Popravljalne ukrepe zato ocenjujemo kot delno zadovoljive.

2.2 Popravljani ukrepi Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

2.2.1 Odmera družinskih, vdovskih in dela vdovskih pokojnin

2.2.1.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotrnosti

V reviziji je računsko sodišče ugotovilo, da je ZPIZ od leta 2006 pri odločanju o odmeri dela vdovske pokojnine po pokojnih prejemnikih izjemne pokojnine v treh primerih odmeril del vdovske pokojnine od izjemne pokojnine in v dveh primerih od pokojnine, do katere je bil pokojni upravičen po splošnih predpisih, čeprav bi bila za posameznika ugodnejša odmera od izjemne pokojnine. S tem je po mnenju računskega sodišča ravnal nepravilno, saj bi moral pri odmeri upoštevati pokojnino, ki jo je pokojni prejemal ob smrti, torej izjemno pokojnino. Poleg tega je ZPIZ omenjena posameznika tudi neenako obravnaval glede na posameznike, ki jim je del vdovske pokojnine odmeril od izjemne pokojnine.

Računsko sodišče je zato ZPIZ naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je v vseh primerih odmere družinske, vdovske in dela vdovske pokojnine po datumu prejema osnutka revizijskega poročila opravil odmero od izjemne pokojnine, če bo to za posameznike ugodnejše, kot odmera od pokojnine, ki bi jo pokojni prejemal po splošnih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

2.2.1.b Izkazani popravljani ukrepi

ZPIZ je v odzivnem poročilu navedel, da je 21. 1. 2011 vsem svojim območnim enotam in izpostavam posredoval okrožnico⁹, v kateri je navedeno, da je treba tudi v postopkih priznanja pravice do izplačila dela vdovske pokojnine, ne le v postopkih priznanja pravice do vdovske ali družinske pokojnine, za vse zahteve, prejete od vključno 11. 8. 2010, dosledno upoštevati mnenje računskega sodišča ter del vdovske

⁹ Št. 02-02110/2011 z dne 20. 1. 2011.

pokojnine odmeriti od izjemne pokojnine, do katere je imel uživalec pravico ob smrti. Le če bi bilo za posameznega upravičenca ugodneje, se pokojnina odmeri po splošnih predpisih.

Računsko sodišče je za pridobitev ustreznih in zadostnih dokazov za izrek mnenja dodatno preverilo še odmero družinskih, vdovskih in dela vdovskih pokojnin po pokojnih uživalcih izjemne pokojnine v obdobju od datuma prejema osnutka revizijskega poročila do datuma priprave odzivnega poročila. Pri tem ni odkrilo pomembnih nepravilnosti.

2.2.1.c Ocena popravljalnih ukrepov

Izkazani popravljalni ukrepi so *zadovoljivi*.

2.2.2 Pravilnost izplačanih zneskov izjemnih pokojnin

2.2.2.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotnosti

Računsko sodišče je ugotovilo, da več prejemnikov izjemnih pokojnin ne prejema pokojnine v pravilni višini, zato je ZPIZ naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je vsem prejemnikom izjemnih pokojnin, ki prejemajo napačen znesek izjemne pokojnine zaradi napak pri uskladitvah pokojnin, ugotovljenih v tej reviziji, izplačal pravilen znesek pokojnine ter opravil poračun preveč ali premalo izplačanih pokojnin za nazaj, oziroma utemeljil, zakaj poračun ni možen.

2.2.2.b Izkazani popravljalni ukrepi

ZPIZ je v odzivnem poročilu navedel, da je vsem prejemnikom izjemnih pokojnin, ki so prejeli napačen znesek izjemne pokojnine zaradi napak pri uskladitvah pokojnin, ugotovljenih v reviziji, pričel izplačevati pravilen znesek pokojnine ter da je izvedel ustrezne ukrepe za poračun preveč ali premalo izplačanih pokojnin.

ZPIZ je odzivnemu poročilu priložil dokaze za izvedene popravljalne ukrepe za deset posameznikov, iz katerih izhajajo izračuni pravih zneskov pokojnin, uskladitve novo izplačanih pokojnin z izračuni, poračuni premalo plačanih in že izvedeni postopki za vračilo oziroma izterjavo preveč plačanih pokojnin.

2.2.2.c Ocena popravljalnih ukrepov

Izkazani popravljalni ukrepi so *zadovoljivi*.

2.2.3 Popolnost obračuna obveznosti države

2.2.3.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotnosti

Pri pregledu vseh dokumentov za tiste, ki so v obdobju, na katero se nanaša revizija, pridobili pravico do izjemne pokojnine je računsko sodišče ugotovilo, da je bilo v letnih obračunih tudi 92 posameznikov, ki niso pridobili pravice do izjemne pokojnine, in da v letnih obračunih ni bilo osem posameznikov, ki so prejeli izjemno pokojnino, zato je ZPIZ naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je v obračun obveznosti države za zadnji mesec pred predložitvijo odzivnega poročila zajel vse tiste posameznike, ki prejemajo izjemno pokojnino in ne tudi drugih oseb.

2.2.3.b Izkazani popravljalni ukrepi

ZPIZ je v odzivnem poročilu navedel, da je izvedel pregled podatkov o vseh uživalcih izjemne pokojnine, ki so bili vključeni v obračun obveznosti države v decembru 2010, in tistih, ki v obračun niso bili zajeti, pa bi glede na posamezne podatke v evidenci "Matični podatki o upokojencu", morali biti. ZPIZ navaja, da je izvedel obračun obveznosti države za februar 2011 in vanj vključil tudi uživalce dela vdovske pokojnine, odmerjene od izjemne pokojnine.

ZPIZ je priložil obračun obveznosti države za februar 2011 in dopisovanje med sektorjem za izvajanje zavarovanja in območnimi enotami ZPIZ glede preveritve podatkov v računalniško vodenih evidencah.

Računsko sodišče je za pridobitev ustreznih in zadostnih dokazov za izrek mnenja dodatno preverilo še reprezentativen vzorec posameznikov, ki niso več vključeni v obračun, in tistih, ki jih je ZPIZ na novo vključil v obračun obveznosti države. Pri tem ni odkrilo pomembnih nepravilnosti.

2.2.3.c Ocena popravljalnih ukrepov

Izkazani popravljalni ukrepi so *zadovoljivi*.

2.2.4 Pravilnost obračuna obveznosti države

2.2.4.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotnosti

Računsko sodišče je preverilo pravilnost obračunov obveznosti države in ugotovilo, da so obračuni obveznosti države v delu, ki se nanašajo na prejemnike izjemnih pokojnin, v večini primerov napačni. Zato je ZPIZ naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je preveril in po potrebi popravil podatke o vseh posameznikih, ki prejemajo izjemno pokojnino, v vseh računalniško vodenih evidencah, ki vplivajo na pravilnost priprave obračuna obveznosti države, ter tako zagotovil pravilnost zneskov v obračunih obveznosti države v delu, ki se nanaša na prejemnike izjemnih pokojnin.

2.2.4.b Izkazani popravljalni ukrepi

ZPIZ je v odzivnem poročilu navedel, da je izvedel pregled podatkov o vseh uživalcih izjemne pokojnine, ki so bili vključeni v obračun obveznosti države v decembru 2010, in tistih, ki v obračun niso bili zajeti, pa bi glede na posamezne podatke v evidenci "Matični podatki o upokojencu" morali biti. ZPIZ navaja, da je izvedel obračun obveznosti države za februar 2011 in vanj vključil tudi uživalce dela vdovske pokojnine, odmerjene od izjemne pokojnine.

ZPIZ je priložil obračun obveznosti države za februar 2011 in dopisovanje med sektorjem za izvajanje zavarovanja ter območnimi enotami ZPIZ glede preveritve podatkov v računalniško vodenih evidencah.

Računsko sodišče je za pridobitev ustreznih in zadostnih dokazov za izrek mnenja dodatno preverilo še pravilnost obračuna za posameznike s spremembo višine ali deleža obračuna obveznosti države vključenih v obračun za februar 2011. Pri tem ni odkrilo pomembnih nepravilnosti.

2.2.4.c Ocena popravljalnih ukrepov

Izkazani popravljalni ukrepi so *zadovoljivi*.

2.3 Popravljalni ukrepi Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve

2.3.1 Nadzor nad obračuni obveznosti države

2.3.1.a Opis nepravilnosti oziroma nesmotnosti

V reviziji smo ugotovili, da je MDDSZ v osmih primerih od 12¹⁰ izvedlo nadzor nad obračuni obveznosti države do ZPIZ in v vseh primerih ugotovilo, da je obračun pravilen. Glede na odkrite nepravilnosti ZPIZ pri izplačilih izjemnih pokojnin in ocene, da podatki obračunov niso zanesljivi, je računsko sodišče ocenilo, da je bil nadzor MDDSZ nad poslovanjem ZPIZ v delu, ki se nanaša na pripravo obračunov obveznosti države pri izjemnih pokojninah, neučinkovit.

Računsko sodišče je zato MDDSZ naložilo, da mora v odzivnem poročilu izkazati, da je pripravilo pisna navodila za vsakoletno izvajanje nadzora nad pravilnostjo obračunov obveznosti države. Navodila bi morala vsebovati navedbo in opis postopkov za odkrivanje morebitnih napak in nepravilnosti, na katere je v revizijskem poročilu opozorilo računsko sodišče, in vplivajo na višino obveznosti države pri prejemnikih izjemnih pokojnin.

2.3.1.b Izkazani popravljalni ukrepi

MDDSZ je v odzivnem poročilu navedlo, da je pristojno za nadzor nad vsemi obveznostmi, ki nastanejo zaradi priznavanja in odmere pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pod posebnimi pogoji, ter da obveznost iz izjemnih pokojnin predstavlja le 0,126 odstotka vseh upravičencev v obračunih.

MDDSZ tudi navaja, da je Državni zbor Republike Slovenije decembra 2010 sprejel nov Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki pa (še) ni pričel veljati. ZPIZ-2 bo po navedbah MDDSZ na novo uredil tudi obveznosti državnega proračuna tako, da bodo pravice, ki nimajo podlage v plačanih prispevkih, urejene v posebnih predpisih in ne bodo več predmet obveznosti države na podlagi tega predpisa. Zaradi tega in ob upoštevanju, da je v predlogu Zakona o doživljenjski renti za izjemne dosežke na področju kulture, raziskovalno-razvojnih dejavnosti in športa predvideno, da bodo za izplačevanje pravic po tem zakonu in njihov nadzor pristojna resorna ministrstva, MDDSZ ocenjuje, da v prihodnje ne bo več pristojno za nadzor nad poračunavanjem obveznosti države iz izjemnih pokojnin.

¹⁰ Nadzor na obračuni obveznosti države za leta 1998, 1999 in 2000 ter med letoma 2005 in 2009.

2.3.1.c Ocena popravljalnih ukrepov

Izkazani popravljalni ukrepi *niso zadovoljivi*.

Računsko sodišče ugotavlja, da MDDSZ ni izvedlo naloženega popravljalnega ukrepa. V odzivnem poročilu MDDSZ zgoj navaja, kako naj bi nadzor potekal v prihodnje glede na zakona, ki (še) ne veljata, in da nadzor v prihodnje predvidoma ne bo več v pristojnosti MDDSZ.

3. MNENJE O IZKAZANIH POPRAVLJALNIH UKREPIH

Pregledali smo odzivna poročila, ki so jih na podlagi zahteve iz revizijskega poročila o sistemu priznavanja, odmere in izplačila izjemnih pokojnin št. 1214-4/2009/231 z dne 7. 12. 2010 pripravili Vlada Republike Slovenije, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Ocenili smo, da so bila odzivna poročila, ki so jih s podpisom in pečatom potrdili mag. Helena Kamnar, generalna sekretarka vlade, Marijan Papež, generalni direktor, in dr. Ivan Svetlik, minister, verodostojna.

Zadovoljivost izkazanih popravljalnih ukrepov smo ocenili na podlagi posredovanega opisa ukrepov in predložene dokumentacije Vlade Republike Slovenije, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Menimo, da smo pridobili zadostne in ustrezne dokaze, da lahko podamo oceno o zadovoljivosti izkazanih ukrepov.

3.1 Mnenje o popravljalnih ukrepih Vlade Republike Slovenije

Ukrepe predstavljene v točki 2.1.1 ocenjujemo kot *nezadovoljive*, saj Vlada Republike Slovenije ni izkazala, da je zaključila postopke priznanja in odmere izjemne pokojnine, ki jih je prejela v obravnavo v obdobju, na katero se nanaša revizija, in pri tem izdala ustrezen posamičen upravni akt tudi za manjkajočih 18 primerov. Vlada tudi ni poročala o razlogih, zaradi katerih postopkov ni mogla zaključiti, temveč je le navedla, da bo nove pobude, ki jih je prejela konec februarja 2011 – na te se zahteva za izvedbo ukrepov ne nanaša –, obravnavala po novem zakonu, ki še ni sprejet.

Ocenjujemo, da so ukrepi, ki jih je sprejela Vlada Republike Slovenije in so predstavljeni v točki 2.1.2 *delno zadovoljivi*, saj Vlada Republike Slovenije v Uradnem listu Republike Slovenije ni objavila odločb, temveč le ugotovitveni sklep, ki povzema nekatere elemente odločb, medtem ko drugih, kot na primer obrazložitve, ne vsebuje.

3.2 Mnenje o popravljalnih ukrepih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Ocenjujemo, da so ukrepi, ki jih je sprejel Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in so predstavljeni v točkah 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3 in 2.2.4 *zadovoljivi*, saj je ZPIZ:

- pravilno odmerjal družinske, vdovske in del vdovske pokojnine od izjemne pokojnine;

- odpravil nepravilnosti pri višini izplačanih izjemnih pokojnin, izplačal premalo izplačane pokojnine in pričel s postopki za vračilo oziroma izterjavo preveč plačanih pokojnin;
- zagotovil popolnost in pravilnost obračunov obveznosti države v delu, ki se nanaša na prejemnike izjemnih pokojnin.

3.3 Mnenje o popravljalnih ukrepih Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve

Ocenjujemo, da so ukrepi, ki jih je sprejelo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in so predstavljeni v točki 2.3.1 *nezadovoljivi*, saj ministrstvo ni pripravilo pisnih navodil za vsakoletno izvajanje nadzora nad pravilnostjo obračunov obveznosti države, da bi s tem zagotovilo nadzor nad pravilnostjo obračunov in tako tudi nad izplačilom sredstev iz proračuna Republike Slovenije Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

4. OVREDNOTENJE NEZADOVOLJIVO ODPRAVLJENIH NEPRAVILNOSTI IN NESMOTRNOSTI

4.1 Ovrednotenje nezadovoljivo odpravljenih nepravilnost Vlade Republike Slovenije

Nepravilnosti za katere Vlada Republike Slovenije v točkah 2.1.1 in 2.1.2 ni v celoti izkazala zadovoljivih ukrepov se nanašajo na:

- *dokončanje vseh postopkov priznanja in odmere izjemnih pokojnin, ki jih je prejela v obravnavo*: vlada v nasprotju z naloženimi ukrepi računskega sodišča ni zaključila nobenega od še odprtih postopkov priznanja in odmere izjemne pokojnine na podlagi predlogov, ki jih je prejela v obravnavo v obdobju, na katero se nanaša revizija. Računsko sodišče je že v revizijskem poročilu zapisalo, da ravnanje vlade predstavlja kršitev ZUP, saj je vlada zaključila obravnavo brez izdaje ustreznega upravnega akta (odločbe ali sklepa). S takim ravnanjem je vlada hkrati postavila posameznike, ki niso prejeli odločbe oziroma sklepa, v neenakopraven položaj glede na tiste, ki so prejeli zavrnilne odločbe, saj razen tožbe zaradi molka organa nimajo na voljo drugega pravnega sredstva, s katerim bi dosegli sodno varstvo za presojo pravilnosti upravnega akta. Tudi napoved vlade, da bo o predlogih, ki sta jih konec februarja 2011 poslala Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za šolstvo in šport, odločala po novem zakonu, ki je šele v pripravi, ni v skladu z veljavnimi predpisi, saj morajo biti po ZUP upravne zadeve v skrajšanem ugotovitvenem postopku rešene v roku enega meseca od prejema popolne vloge¹¹. Neizveden popravilni ukrep nima neposrednih finančnih posledic;
- *objavo odločb v Uradnem listu RS*: vlada je s tem, ko je v nasprotju z naloženimi ukrepi računskega sodišča v Uradnem listu RS namesto odločb o priznanju in odmeri izjemnih pokojnin objavila ugotovitveni sklep, ravnala v nasprotju z drugim odstavkom 3. člena ZIPO, ki zahteva, da se odločba o izjemnem priznanju in odmeri starostne oziroma družinske pokojnine objavi v Uradnem listu RS. Objava v Uradnem listu RS ni ključna za uživanje pravic posameznikov, ki jim je bila priznana pravica do izjemne pokojnine, predstavlja pa pravico javnosti do obveščenosti o priznani pravici do izjemne pokojnine, ki jo je podelila vlada in se bo ves čas prejetanja izjemne pokojnine izplačevala iz proračuna Republike Slovenije, in o razlogih zanjo, ki so razvidni – oziroma bi vsaj morali biti – iz obrazložitve odločbe. Delno izveden popravilni ukrep nima finančnih posledic.

¹¹ Prvi odstavek 222. člena ZUP.

Nepравilnosti, ki niso bile zadovoljivo odpravljene v celoti, po vrednosti, naravi in kontekstu ne presegajo pomembnosti, ki je bila upoštevana v reviziji.

4.2 Ovrednotenje nezadovoljivo odpravljene nesmotnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve

Nesmotnost za katero Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v točki 2.3.1 ni izkazalo zadovoljivih popravljalnih ukrepov se nanaša na:

- *vzpostavitev nadzora nad pravilnostjo obračunov obveznosti države*: MDDSZ je na podlagi prvega odstavka 14. člena Zakona o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja¹² (v nadaljevanju: ZPFOPIZ) pristojno za nadzor nad obračuni obveznosti države, ki jih pripravi ZPIZ. V reviziji smo v obračunih ugotovili pomembne nepravilnosti, kljub temu da je MDDSZ v osmih od 12 primerov izvedlo nadzor nad obračuni obveznosti države, ki jih vsako leto pripravi ZPIZ, in v vseh primerih ugotovilo, da je obračun pravilen. Natančnega postopka nadzora ZPFOPIZ ne določa, zato je računsko sodišče MDDSZ naložilo, naj pripravi pisna navodila za vsakoletno izvajanje nadzora nad pravilnostjo obračunov obveznosti države, da bi s tem zagotovilo ustrezen nadzor nad pravilnostjo obračunov in izplačil iz proračuna Republike Slovenije ZPIZ.

Nesmotnost, ki ni bila zadovoljivo odpravljena, po vrednosti, naravi in kontekstu ne presega pomembnosti, ki je bila upoštevana v reviziji.

¹² Uradni list RS, št. 81/00, 61/10.

5. SKLEPA O KRŠITVI OBVEZNOSTI DOBREGA POSLOVANJA

5.1 Sklep o kršitvi obveznosti dobrega poslovanja Vlade Republike Slovenije

Vlada Republike Slovenije v odzivnem poročilu *ni izkazala zadovoljivih ukrepov* za odpravo nepravilnosti, opisane v točki 2.1.1. tega poročila, za odpravo nepravilnosti, opisane v točki 2.1.2 pa je v odzivnem poročilu izkazala *delno zadovoljive ukrepe*. S tem je v skladu z določbami petega odstavka 29. člena Zakona o računskem sodišču¹³ in prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije¹⁴ kršila obveznost dobrega poslovanja.

5.2 Sklep o kršitvi obveznosti dobrega poslovanja Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v odzivnem poročilu *ni izkazalo zadovoljivih ukrepov* za odpravo nesmotrnosti opisane v točki 2.3.1. tega poročila. S tem je v skladu z določbami petega odstavka 29. člena Zakona o računskem sodišču in prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije kršilo obveznost dobrega poslovanja.

Številka: 1214-4/2009/268
Ljubljana, 1. septembra 2011

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

¹³ Uradni list RS, št. 11/01.

¹⁴ Uradni list RS, št. 91/01.

Poslano:

1. Vladi Republike Slovenije, priporočeno;
2. Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, priporočeno;
3. Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, priporočeno;
4. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
5. arhivu, tu.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office
Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96